

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 366/2018-17

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 20. júna 2018 v senáte zloženom z predsedníčky Ľudmily Gajdošíkovej a zo sudcov Miroslava Duriša (sudca spravodajca) a Ladislava Orosza predbežne prerokoval sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], Poľská republika, [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED] Poľská republika a [REDACTED], [REDACTED] a [REDACTED], Poľská republika, zastúpených advokátom JUDr. Dušanom Remetom, Masarykova 2, Prešov, ktorou namietajú porušenie základných práv podľa čl. 20 ods. 1, čl. 35 ods. 1, čl. 39 ods. 1, čl. 40, čl. 46 ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, ako aj porušenie čl. 52 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky rozsudkom Krajského súdu v Prešove č. k. 4 S 17/2014-52 zo 16. apríla 2015 v spojení s rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1 Sžso 63/2015 z 26. septembra 2017 a postupom, ktorý predchádzal ich vydaniu, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED] a [REDACTED]
o d m i e t a .

Odôvodnenie:

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 15. januára 2018 doručená sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], Poľská republika (ďalej aj „sťažovateľ I“), [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], Poľská republika (ďalej aj „sťažovateľ II“), a [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], Poľská republika (ďalej aj „sťažovateľ III“, spolu aj „sťažovatelia“), zastúpených advokátom JUDr. Dušanom Remetom, Masarykova 2, Prešov, ktorou namietajú porušenie základných práv podľa čl. 20 ods. 1, čl. 35 ods. 1, čl. 39 ods. 1, čl. 40, čl. 46 ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“), ako aj porušenie čl. 52 ods. 2 ústavy rozsudkom Krajského súdu v Prešove (ďalej len „krajský súd“) č. k. 4 S 17/2014-52 zo 16. apríla 2015 (ďalej len „napadnuté rozhodnutie krajského súdu“) v spojení s rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 1 Sžso 63/2015 z 26. septembra 2017 (ďalej aj „napadnuté rozhodnutie najvyššieho súdu“) a postupom, ktorý predchádzal ich vydaniu.

2. Zo sťažnosti a z príloh k nej priložených vyplýva, že *«žalobou zo dňa 14.02.2014 sa sťažovateľ I domáhal na Krajskom súde v Prešove preskúmania zákonnosti postupu a rozhodnutia orgánu verejnej správy, a to konkrétne postupu a rozhodnutia Sociálnej poisťovne, ústredie, 29. augusta č. 8 a 10, 813 63 Bratislava (ďalej len „Sociálna poisťovňa, ústredie“) č. 14586-2/2014-BA zo dňa 21.01.2014. Žalobou zo dňa 14.02.2014 sa sťažovateľ I domáhal na Krajskom súde v Prešove preskúmania zákonnosti postupu a rozhodnutia orgánu verejnej správy, a to konkrétne postupu a rozhodnutia Sociálnej poisťovne, ústredie č. 14542-2/2012-BA zo dňa 08.01.2014. Sťažovateľ I v žalobách namietal porušenie subjektívnych práv jeho a jeho zamestnancov v správnom konaní, predovšetkým z dôvodov nedostatočného zistenia skutkového stavu zo strany orgánu verejnej správy, porušenia zásady dvojinstančnosti administratívneho konania, nepreskúmateľnosti a arbitrárnosti rozhodnutia orgánu verejnej správy, nevydania*

rozhodnutia zo strany orgánu verejnej správy v zákonnej lehote, porušenia zásady rovnakého zaobchádzania, prejudikovania rozhodnutia orgánom verejnej správy, a to s podrobným odôvodnením a s odkazom na konkrétne skutočnosti. Uznesením Krajského súdu v Prešove č. k. 4 S 17/2014 zo dňa 16.10.2014 došlo k spojeniu súdnych konaní, vedených pod č. k. 4 S 17/2014 a 4 S 18/2014 do jedného súdneho konania, vedeného ďalej pod č. k. 4 S 17/2014. Uznesením Krajského súdu v Prešove č. k. 4 S 17/2014 zo dňa 25.11.2014 boli do konania pribratí sťažovatelia II a III. Krajský súd v Prešove vo veci samej rozhodol rozsudkom č. k. 4 S 17/2014 zo dňa 16.04.2015 tak, že žaloby sťažovateľa I zamietol a vo vzťahu k sťažovateľom II a III rozhodol o zrušení žalobou napadnutých rozhodnutí a o vrátení veci Sociálnej poisťovni, ústredie.

V odôvodnení svojho rozsudku Krajský súd v Prešove poukázal najmä na to, že podľa jeho právneho názoru sťažovateľ I namietal v žalobách porušenie iných ako svojich subjektívnych práv, v dôsledku čoho sú jeho žaloby nedôvodné. Vo vzťahu k sťažovateľom II a III vyslovil Krajský súd v Prešove záver o nedostatočne zistenom skutkovom stave veci v administratívnom konaní. Okrem toho sa Krajský súd v Prešove vyjadril k jednotlivým námietkam a tvrdeniam sťažovateľa I a k týmto zaujal príslušné právne názory, s ktorými sa sťažovatelia nestotožňujú. Proti tomuto rozsudku podali sťažovatelia v zákonnej lehote odvolanie zo dňa 29.05.2015, v ktorom namietali nesprávne skutkové zistenia a nesprávne právne posúdenie veci zo strany Krajského súdu v Prešove vo vzťahu k sťažovateľovi I, a to opätovne s poukazom na konkrétne skutočnosti. O odvolaní sťažovateľov rozhodol Najvyšší súd SR rozsudkom č. k 1 Sžo 63/2015 zo dňa 26.09.2017, ktorý bol sťažovateľom doručený dňa 15.11.2017. Týmto rozsudkom došlo o. i. k potvrdeniu rozsudku Krajského súdu v Prešove vo vzťahu k sťažovateľovi I a k zmene rozsudku Krajského súdu v Prešove vo vzťahu k sťažovateľom II a III v podobe zastavenia konania vo vzťahu k týmto sťažovateľom.».

3. Sťažovatelia namietajú, že Sociálna poisťovňa nemala právomoc rozhodnúť o určení tzv. uplatniteľnej legislatívy vo vzťahu k sťažovateľom. Z tohto dôvodu krajský súd a najvyšší súd mali pristúpiť k zrušeniu rozhodnutí Sociálnej poisťovne. Sťažovatelia namietajú aj rozdielnu rozhodovaciu činnosť krajského súdu a najvyššieho súdu v obdobných veciach. Podľa ich názoru došlo aj k prejudikovaniu rozhodnutia zo strany

orgánu verejnej správy, k retroaktívite, k nedodržaniu zákonnej lehoty na rozhodnutie v administratívnom konaní, k nezákonnosti vykonanej kontroly zo strany orgánu verejnej správy, k porušeniu princípu rovnakého zaobchádzania a k rozhodnutiu na základe nedostatočne zisteného skutkového stavu veci. V dôsledku toho napadnutými rozhodnutiami krajského súdu a najvyššieho súdu malo dôjsť podľa názoru sťažovateľov k porušeniu ich základných práv podľa čl. 20 ods. 1, čl. 35 ods. 1, čl. 39 ods. 1, čl. 40, čl. 46 ods. 1 a 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ako aj k porušeniu čl. 52 ods. 2 ústavy.

4. Sťažovatelia navrhujú, aby ústavný súd po prijatí ich sťažnosti na ďalšie konanie nálezhom takto rozhodol:

„Základné práva sťažovateľov podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a podľa čl. 20 ods. 1, čl. 35 ods. 1, čl. 39 ods. 1, čl. 40, čl. 46 ods. 1, čl. 46 ods. 2 a čl. 52 ods. 2 Ústavy SR postupom Krajského súdu v Prešove v konaní pod č. k. 4 S 17/2014 a rozhodnutím Krajského súdu v Prešove č. k. 4 S 17/2014 zo dňa 16.04.2015 a postupom Najvyššieho súdu SR v konaní pod č. k. 1 Sžso 63/2015 a rozhodnutím Najvyššieho súdu SR č. k. 1 Sžso 63/2015 zo dňa 26.09.2017 porušené boli.

Zrušuje sa rozsudok Najvyššieho súdu SR č. k. 1 Sžso 63/2015 zo dňa 26.09.2017 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Prešove č. k. 4 S 17/2014 zo dňa 16.04.2015 a vec sa vracia Najvyššiemu súdu SR na ďalšie konanie.

Sťažovateľovi I sa priznáva primerané finančné zadosťučinenie vo výške 10.000 Eur (slovom desaťtisíc eur), ktoré mu je Najvyšší súd SR povinný zaplatiť do dvoch mesiacov od doručenia tohto nálezu.

Sťažovateľovi II sa priznáva primerané finančné zadosťučinenie vo výške 10.000 Eur (slovom desaťtisíc eur), ktoré mu je Najvyšší súd SR povinný zaplatiť do dvoch mesiacov od doručenia tohto nálezu.

Sťažovateľovi III sa priznáva primerané finančné zadosťučinenie vo výške 10.000 Eur (slovom desaťtisíc eur), ktoré mu je Najvyšší súd SR povinný zaplatiť do dvoch mesiacov od doručenia tohto nálezu.

Najvyšší súd SR je povinný nahradiť sťažovateľovi I trovy konania vo výške 171,92 Eur (slovom stosedemdesiat eur a deväťdesiatdva centov) do dvoch mesiacov od

doručenia tohto nálezu na účet právneho zástupcu JUDr. Dušana Remetu, Masarykova 2, 080 01 Prešov.

Najvyšší súd SR je povinný nahradiť sťažovateľovi II trovy konania vo výške 171,92 Eur (slovom stosedemdesiat eur a deväťdesiatdva centov) do dvoch mesiacov od doručenia tohto nálezu na účet právneho zástupcu JUDr. Dušana Remetu, Masarykova 2, 080 01 Prešov.

Najvyšší súd SR je povinný nahradiť sťažovateľovi III trovy konania vo výške 171,92 Eur (slovom stosedemdesiat eur a deväťdesiatdva centov) do dvoch mesiacov od doručenia tohto nálezu na účet právneho zástupcu JUDr. Dušana Remetu, Masarykova 2, 080 01 Prešov.“

II.

5. Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

6. Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí senátu bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

III.

III.1 K sťažnosti sťažovateľa I vo vzťahu k namietanému porušeniu základných práv podľa čl. 20 ods. 1, čl. 35 ods. 1, čl. 39 ods. 1, čl. 40, čl. 46 ods. 1 a 2 ústavy, práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ako aj čl. 52 ods. 2 ústavy napadnutým rozhodnutím krajského súdu

7. Z čl. 127 ods. 1 ústavy vyplýva, že systém ústavnej ochrany základných práv a slobôd je rozdelený medzi všeobecné súdy a ústavný súd, pričom právomoc všeobecných súdov je ústavou založená primárne („... ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd“) a právomoc ústavného súdu len subsidiárne, t. j. na princípe subsidiarity.

8. Z princípu subsidiarity vyplýva, že právomoc ústavného súdu poskytnúť ochranu základným právam a slobodám je daná iba vtedy, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhodujú všeobecné súdy. Ústavný súd pri uplatňovaní svojej právomoci vychádza zo zásady, že ústava ukladá všeobecným súdom chrániť nielen zákonnosť, ale aj ústavnosť. Právomoc ústavného súdu je preto subsidiárna a uplatní sa až vtedy, ak nie je daná právomoc všeobecných súdov (IV. ÚS 236/07). Ak ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti zistí, že sťažovateľ sa ochrany svojich základných práv alebo slobôd môže domôcť (a aj sa domáhal) využitím jemu dostupných a účinných prostriedkov nápravy pred iným (všeobecným) súdom, musí takúto sťažnosť odmietnuť z dôvodu nedostatku právomoci na jej prerokovanie (IV. ÚS 115/07).

9. Proti napadnutému rozhodnutiu krajského súdu mohol sťažovateľ I podať odvolanie (čo aj využil), o ktorom bol oprávnený a aj povinný rozhodnúť najvyšší súd. Právomoc najvyššieho súdu rozhodnúť o odvolaní sťažovateľa I v danom prípade vylučuje právomoc ústavného súdu. Ústavný súd preto túto časť jeho sťažnosti odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde pre nedostatok právomoci na jej prerokovanie.

III.2 K sťažnosti sťažovateľa I vo vzťahu k namietanému porušeniu základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým rozhodnutím najvyššieho súdu

10. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý má právo domáhať sa zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 46 ods. 2 ústavy kto tvrdí, že bol na svojich právach ukrátený rozhodnutím orgánu verejnej správy, môže sa obrátiť na súd, aby preskúmal zákonnosť takéhoto rozhodnutia, ak zákon neustanoví inak.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

11. Podstata základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy spočíva v tom, že každý sa môže domáhať ochrany svojich práv na súde. Tomuto oprávneniu zodpovedá povinnosť súdu nezávisle a nestranne vo veci konať tak, aby bola právu, ktorého porušenie sa namieta, poskytnutá ochrana v medziach zákonov, ktorú tento článok ústavy o základnom práve na súdnu ochranu vykonáva (čl. 46 ods. 4 ústavy v spojení s čl. 51 ústavy). Do obsahu základného práva na súdnu a inú právnu ochranu patrí aj právo každého na to, aby sa v jeho veci rozhodovalo podľa relevantnej právnej normy, ktorá môže mať základ v platnom právnom poriadku Slovenskej republiky alebo v takých medzinárodných zmluvách, ktoré Slovenská republika ratifikovala a boli vyhlásené spôsobom, ktorý predpisuje zákon (IV. ÚS 77/02, III. ÚS 63/06). Súčasne má každý právo na to, aby sa v jeho veci vykonal ústavne súladný výklad aplikovanej právnej normy, ktorý predpokladá použitie ústavne súladne interpretovanej platnej a účinnej normy na zistený stav veci.

12. Článok 6 ods. 1 dohovoru každému zaručuje právo podať žalobu o uplatnenie svojich občianskych práv a záväzkov na súde a pod tento článok spadá aj právomoc súdov rozhodnúť o oprávnenosti trestného obvinenia proti konkrétnej osobe. Takto interpretovaný

článok zahŕňa právo na súd, do ktorého patrí právo na prístup k súdu. Tým je dané, že tento článok zaručuje každému právo na to, aby svoju vec týkajúcu sa občianskych práv a záväzkov mohol predložiť súdu. V tomto smere toto ustanovenie zakotvuje „právo na súd“, pričom právo na prístup k súdu (teda právo zahájiť konanie pred súdom) je len jedným z jeho aspektov (Golder proti Spojenému kráľovstvu). K nemu sa pridávajú záruky ustanovené čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o organizáciu a zloženie súdu a vedenie konania. To všetko v súhrne zakladá právo na spravodlivé prerokovanie veci (rozhodnutie Európskeho súdu pre ľudské práva z 21.2.1975, séria A, č. 18, s. 18, bod 36). Právo na spravodlivé prerokovanie veci zahŕňa v sebe princíp rovnosti zbraní, princíp kontradiktórnosti konania, právo byť prítomný na pojednávaní, právo na odôvodnenie súdneho rozhodnutia a iné požiadavky spravodlivého procesu (III. ÚS 199/08).

13. Z doterajšej judikatúry ústavného súdu vyplýva, že medzi obsahom základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a obsahom práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (II. ÚS 71/97, IV. ÚS 14/2012).

14. V ďalšom ústavný súd poukazuje na špecifiká, ktorými sa riadi súdny prieskum uskutočňovaný podľa druhej hlavy piatej časti Občianskeho súdneho poriadku (ako právneho predpisu, podľa ktorého aj najvyšší súd rozhodol), v zmysle ktorých je úlohou (správneho) všeobecného súdu pri preskúmaní zákonnosti rozhodnutia a postupu orgánu verejnej správy, resp. správneho orgánu posúdiť, či si pre vydanie rozhodnutia zadovážil dostatok skutkových podkladov, zistil vo veci skutočný stav a či konal v súčinnosti s účastníkom konania, a ďalej to, či rozhodnutie bolo vydané v súlade so zákonmi a inými právnymi predpismi. Úlohou správneho súdnictva teda nie je nahradzovať činnosť orgánov verejnej správy, ale len preskúmať zákonnosť rozhodnutí a postupov týchto orgánov a preskúmať to, či pri riešení konkrétnych otázok vymedzených v návrhu rešpektovali príslušné hmotno-právne a procesno-právne predpisy. Treba preto vziať do úvahy, že správny súd nie je súdom skutkovým, ale je súdom, ktorý posudzuje iba právne otázky napadnutých rozhodnutí a postupu orgánov verejnej správy, teda orgánov inej ako súdnej sústavy (porovnaj IV. ÚS 127/2012). Na druhej strane ak účastník konania splní predpoklady ustanovené Občianskym súdnym poriadkom na poskytnutie ochrany v konaní

podľa druhej hlavy piatej časti Občianskeho súdneho poriadku, všeobecný súd mu túto ochranu musí poskytnúť v rozsahu, v akom preukáže existenciu dôvodov na poskytnutie súdnej ochrany (I. ÚS 698/2016).

15. Podľa konštantnej judikatúry ústavný súd nie je súčasťou systému všeobecných súdov, ale podľa čl. 124 ústavy je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Pokiaľ ide o medze zasahovania ústavného súdu do rozhodovacej činnosti všeobecných súdov, ústavnému súdu neprislúcha hodnotiť správnosť skutkových záverov či právneho posúdenia vecí všeobecnými súdmi, pretože nie je prieskumným súdom, nadriadeným súdom a ani ochrancom zákonnosti (II. ÚS 1/95, II. ÚS 71/07, III. ÚS 26/08). Úlohou ústavného súdu totiž nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým prislúcha interpretácia zákonov. Podľa konštantnej judikatúry sa úloha ústavného súdu obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou alebo záväznou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách. Posúdenie vecí všeobecným súdom sa môže stať predmetom kritiky zo strany ústavného súdu iba v prípade, ak by závery, ktorými sa všeobecný súd vo svojom rozhodovaní riadil, boli do takej miery zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, že by zásadne popreli účel a význam zákonného predpisu (I. ÚS 13/00, I. ÚS 115/02, I. ÚS 139/02, I. ÚS 12/05, I. ÚS 352/06, I. ÚS 382/06, I. ÚS 88/07).

16. O zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti (návrhu) možno hovoriť predovšetkým vtedy, ak namietaným postupom orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu toho základného práva, ktoré označil sťažovateľ, pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi napadnutým postupom tohto orgánu a základným právom, porušenie ktorého sa namietalo, ale aj vtedy, ak v konaní pred orgánom verejnej moci vznikne procesná situácia alebo procesný stav, ktoré vylučujú, aby tento orgán porušoval uvedené základné právo, pretože uvedená situácia alebo stav takú možnosť reálne nepripúšťajú (IV. ÚS 16/04, II. ÚS 1/05, II. ÚS 20/05, IV. ÚS 55/05, IV. ÚS 288/05).

17. Sťažovateľ I argumentuje predovšetkým tým, že napadnutým rozhodnutím najvyššieho súdu mu nebola poskytnutá právna ochrana, pretože najvyšší súd nezohľadnil ním vytykané pochybenia správnych orgánov (nedostatočne zistený skutkový stav,

neoprávnený presun dôkazného bremena na účastníkov, porušenie povinnosti rovnakého zaobchádzania, postup správnych orgánov v rozpore s právnymi predpismi), ktoré podľa názoru sťažovateľa I vyvolali potrebu zrušenia rozhodnutí správnych orgánov preskúmaných v správnom súdnictve.

18. Z rozsudku najvyššieho súdu sp. zn. 1 Sžso 63/2015 z 26. septembra 2017 v podstatnom vyplýva:

„... V prejednávanom prípade je však potrebné sa v prvom rade vysporiadať s otázkou, či vydaním napadnutých rozhodnutí došlo k porušeniu subjektívnych práv žalobcu v 1. rade a či je žalobca v 1. rade aktívne procesné legitimovaný na podanie žaloby na preskúmanie zákonnosti napadnutých rozhodnutí týkajúce sa zániku resp. nevzniku príslušných poistení jeho zamestnancov podľa slovenskej legislatívy. Týmito otázkami sa správne zaoberal aj krajský súd...

Na prvom mieste musí Najvyšší súd zdôrazniť, že žalobca v 1. rade svoje odvolanie oprel o odvolacie dôvody týkajúce sa neúplne zisteného skutkového stavu a nesprávneho právneho posúdenia, avšak tieto naznačujú iba porušenie subjektívnych práv jeho zamestnancov (žalobcov v 2. a 3. rade). Námietky o nezákonnosti kontroly vykonanej žalovanou, porušení princípu rovnakého zaobchádzania, nepreukázaní registrovaného miesta podnikania, či absencii reálneho výkonu činnosti zamestnancami nie sú preto vo vzťahu k porušeniu subjektívnych práv žalobcu relevantné.

Podľa § 247 ods. 1 O.s.p. aktívne legitimovanou na podanie žaloby na preskúmanie rozhodnutia správneho orgánu je fyzická alebo právnická osoba, ktorá o sebe tvrdí, že bola na svojich právach ukrátená rozhodnutím správneho orgánu a žiada, aby súd preskúmal zákonnosť tohto rozhodnutia. Žiaden subjekt, okrem zákonných výnimiek, ktoré v tomto súdnom prieskume nie sú naplnené, nie je aktívne legitimovaný na podanie takej žaloby v prospech ochrany subjektívnych práv inej osoby. So zreteľom na ustanovenie § 247 ods. 1 O.s.p. je nutné považovať za podstatnú náležitosť žaloby aj konkrétne tvrdenie osoby v pozícii žalobcu o tom, že bola ukrátená na svojich právach nezákonným rozhodnutím správneho orgánu, pričom musí ísť o jeho subjektívne práva vyplývajúce z právneho predpisu. Len tak môže byť posúdená otázka aktívnej legitimácie takejto osoby...

Odvolací súd sa stotožnil s tvrdením krajského súdu, že z obsahu žaloby jednoznačne vyplýva, že žalobca v 1. rade nenamietal porušenie svojich subjektívnych práv, ale porušenie práv zamestnancov...

Odvolací súd preto v zmysle § 250ja ods. 3 veta druhá v spojení s § 219 ods. 1 O.s.p. potvrdil rozhodnutie krajského súdu v časti o zamietnutí žalôb žalobcu v 1. rade...“

19. Ústavný súd konštantne judikuje, že súčasťou obsahu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy (obdobne tak aj podľa čl. 46 ods. 2 ústavy), ako aj práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu. Odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka na spravodlivý proces (IV. ÚS 115/03, III. ÚS 209/04). Splnenie povinnosti odôvodniť rozhodnutie je pritom vždy posudzované so zreteľom na konkrétny prípad (obdobne pozri aj judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva Ruiz Torija c. Španielsko z 9. 12. 1994, séria A, č. 303A, s. 12, bod 29; Hiro Balani c. Španielsko z 9. 12. 1994, séria A, č. 303B; Georgiadis c. Grécko z 29. 5. 1997; Higgins c. Francúzsko z 19. 2. 1998). Z judikatúry ústavného súdu ďalej vyplýva, že súd nemusí rozhodovať v súlade so skutkovým a právnym názorom účastníka konania, je však povinný na zákonom predpokladané a umožnené procesné úkony účastníka primeraným, zrozumiteľným a ústavne akceptovateľným spôsobom reagovať v súlade s platným procesným právom (IV. ÚS 252/04, IV. ÚS 329/04, IV. ÚS 340/04, III. ÚS 32/07).

20. Ústavný súd po oboznámení sa s obsahom napadnutého rozhodnutia najvyššieho súdu konštatuje, že najvyšší súd sa vecou sťažovateľa I riadne zaoberal, príslušné právne normy interpretoval a aplikoval ústavne konformným spôsobom, rozviedol, akými úvahami sa pri svojom rozhodovaní riadil, a svoje rozhodnutie tiež zrozumiteľne a preskúmateľným spôsobom odôvodnil a na všetky pre posúdenie veci kľúčové argumenty sťažovateľa I poskytol náležitú odpoveď. Ústavný súd považuje najvyšším súdom vyslovený kľúčový

právny názor o tom, že sťažovateľ I nemohol byť rozhodnutiami správnych orgánov ukrátený na subjektívnych právach, a preto nebol aktívne procesne legitimovaný na podanie správnej žaloby, ktorá bola z tohto dôvodu zamietnutá, za ústavne akceptovateľný bez známkov procesného excesu. Ústavný súd v tejto súvislosti pripomína svoju stabilizovanú judikatúru, podľa ktorej všeobecný súd v zásade nemôže porušiť základné právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy (a ani právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru), ak koná vo veci v súlade s procesnoprávnymi predpismi upravujúcimi postupy v občianskoprávnom konaní (I. ÚS 8/96, I. ÚS 6/97, II. ÚS 81/00), čo primerane platí aj pre správne súdnictvo. Takýmto predpisom je vo veci sťažovateľa I Občiansky súdny poriadok. V dôsledku tohto svojho záveru ústavný súd konštatuje, že nezistil príčinnú súvislosť medzi sťažovateľom I označenými základnými právami podľa čl. 46 ods. 1 a 2 ústavy a právom podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a ním namietaným napadnutým rozhodnutím najvyššieho súdu, v dôsledku čoho odmieta sťažovateľom I podanú sťažnosť v tejto jej časti podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti.

21. Ústavný súd zároveň predostiera, že k rovnakému právnemu posúdeniu nosných námietok sťažovateľa I dospel aj vo svojich predošlých rozhodnutiach, a to nielen v rámci IV. senátu ústavného súdu (pozri uznesenie ústavného súdu č. k. IV. ÚS 3/2018-15 zo 17. januára 2018), ale aj ďalších senátov ústavného súdu (pozri uznesenia ústavného súdu č. k. I. ÚS 601/2017-19 z 5. decembra 2017, č. k. III. ÚS 738/2017-15 z 5. decembra 2017 a č. k. III. ÚS 712/2017-15 z 28. novembra 2017).

22. Vo vzťahu k námietkam sťažovateľa I vzťahujúcim sa k rôznorodej rozhodovacej praxi najvyššieho súdu v rovnakých/podobných veciach ústavný súd považuje za vhodné uviesť, že z rozsudku Európskeho súdu pre ľudské práva *Beian v. Rumunsko* (č. 1) zo 6. decembra 2007 vyplýva, že rozdielna judikatúra v skutkovo rovnakých, prípadne podobných veciach je prirodzenou súčasťou vnútroštátneho súdneho systému (v zásade každého súdneho systému, ktorý nie je založený na precedensoch ako prameňoch práva). K rozdielnej judikatúre prirodzene dochádza aj na úrovni najvyššej súdnej inštalácie. Z hľadiska princípu právnej istoty je ale dôležité, aby najvyššia súdna inštalácia pôsobila ako regulátor konfliktov judikatúry a aby uplatňovala mechanizmus, ktorý zjednotí

rozdielne právne názory súdov v skutkovo rovnakých alebo podobných veciach. Inými slovami, ústavnému súdu neprislúcha zjednocovať *in abstracto* judikatúru všeobecných súdov a suplovať tak poslanie, ktoré zákon č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov [§ 8 ods. 3, § 20 ods. 1 písm. b), § 21, § 22 a § 23 ods. 1 písm. b)] zveruje práve najvyššiemu súdu, resp. jeho plénu a kolégiám, keď mu okrem iných priznáva aj právomoc zaujímať stanoviská k zjednocovaniu výkladu zákonov a iných všeobecne záväzných právnych predpisov (I. ÚS 17/01, IV. ÚS 267/05). Práve plénum a kolégiá najvyššieho súdu sú oprávnené odstraňovať nejednotnosť výkladu zákonov a iných všeobecne záväzných právnych predpisov tak, aby sa chránili okrem iného aj legitímne očakávania účastníkov súdnych konaní. Ústavný súd však vzhľadom na to, že nie je súčasťou systému všeobecného súdnictva, môže zasahovať do výkladu zákonov a iných všeobecne záväzných právnych predpisov všeobecnými súdmi len v prípadoch, keď sa ich výklad vyznačuje svojvôľou a zjavnou neodôvodnenosťou do tej miery, že to má za následok porušenie základného práva alebo slobody. Navyše nie je možné vnímať postavenie ústavného súdu ako orgánu, ktorého úlohou by bolo zjednocovať stanoviská najvyššieho súdu (I. ÚS 199/07, II. ÚS 273/08, IV. ÚS 331/09, III. ÚS 197/2011), ako aj rozhodovaciu prax všeobecných súdov (I. ÚS 199/07, I. ÚS 18/08, II. ÚS 152/2011).

III.3 K sťažnosti sťažovateľa I vo vzťahu k namietanému porušeniu základných práv podľa čl. 20 ods. 1, čl. 35 ods. 1, čl. 39 ods. 1 a čl. 40 ústavy a k namietanému porušeniu čl. 52 ods. 2 ústavy napadnutým rozhodnutím najvyššieho súdu

23. Z obsahu sťažnosti možno vyvodit', že sťažovateľ I namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 20 ods. 1, čl. 35 ods. 1, čl. 39 ods. 1 a čl. 40 ústavy v priamej príčinnej súvislosti s namietaným porušením práv zaručených čl. 46 ods. 1 a 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru. Vzhľadom na skutočnosť, že ústavný súd nezistil porušenie základných práv zaručených čl. 46 ods. 1 a 2 ústavy ani práva zaručeného čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým rozhodnutím najvyššieho súdu, nemohlo dôjsť ani k porušeniu základných práv sťažovateľa I podľa čl. 20 ods. 1, čl. 35 ods. 1, čl. 39 ods. 1 a čl. 40 ústavy. Vzhľadom na uvedené ústavný súd aj túto časť sťažnosti odmietol ako zjavne neopodstatnenú v súlade s § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde (rovnako tak napr. IV. ÚS 3/2018).

24. Z obsahu sťažnosti možno vyvodit', že sťažovateľ I namieta aj porušenie čl. 52 ods. 2 ústavy. Ústavný súd v súvislosti s touto časťou sťažnosti zdôrazňuje, že čl. 52 ods. 2 ústavy má charakter ústavného princípu, resp. všeobecného interpretačného pravidla, ktorý sú všetky orgány verejnej moci povinné rešpektovať pri výklade a uplatňovaní ústavy, a preto sú vždy implicitnou súčasťou rozhodovania ústavného súdu, t. j. aj jeho rozhodovania o sťažnostiach podľa čl. 127 ods. 1 ústavy (IV. ÚS 119/07). Keďže predmetom tohto konania je rozhodovanie o porušení základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z kvalifikovanej medzinárodnej zmluvy, možno v tomto konaní uvažovať o porušení čl. 52 ods. 2 ústavy len v spojení s porušením konkrétneho základného práva alebo slobody. Pretože v posudzovanom prípade ústavný súd nedospel k záveru o porušení žiadneho zo sťažovateľom I označených práv garantovaných ústavou, resp. dohovorom nemohol dospieť ani k záveru o porušení čl. 52 ods. 2 ústavy, a preto sťažnosť sťažovateľa I aj v tejto časti odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú (rovnako tak napr. IV. ÚS 3/2018).

IV.

K sťažnosti sťažovateľa II a sťažovateľa III

25. V zmysle § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde sťažnosť nie je prípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal opravné prostriedky alebo iné právne prostriedky, ktoré mu zákon na ochranu jeho základných práv alebo slobôd účinne poskytuje a na ktorých použitie je sťažovateľ oprávnený podľa osobitných predpisov. V nadväznosti na dikciu § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde ústavný súd pripomína, že vyčerpanie opravných prostriedkov alebo iných právnych prostriedkov, ktoré zákon sťažovateľovi na ochranu jeho základných práv a slobôd účinne poskytuje a na ktorých použitie je oprávnený podľa osobitných predpisov, je jedným z atribútov prípustnosti sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy, a teda podmienkou konania vo veci individuálnej ochrany základných práv a slobôd pred ústavným súdom.

26. Z rozsudku najvyššieho súdu sp. zn. 1 Sžso 63/2015 z 26. septembra 2017 v podstatnom vyplýva:

„Pokiaľ ide o odvolanie žalobcov v 2. a 3. rade. Najvyšší súd ako súd odvolací, dospel k záveru, že ich odvolanie, resp. iba odvolacie dôvody je potrebné odmietnuť.

Z obsahu predloženého spisového materiálu je zrejmé, že žaloby boli podané len žalobcom a nie zamestnancami. Aj keď žalobca argumentoval, že žaloby boli podané len žalobcom z hľadiska hospodárnosti a rýchlosti, nič to nemení na procesnom postavení zamestnancov ako pribratých účastníkov v konaní, hoci ich krajský súd nesprávne pribral na stranu žalobcov a následne ich procesné označoval ako žalobcov v 2. a 3 rade.

Pribratím účastníkov do konania však nie je možné odstrániť nedostatok aktívnej legitimácie žalobcu. Žalobcovia v 2. a 3. rade, aj keď ich krajský súd za žalobcov označil (vid' aj argumentácia v bode č. 58), žaloby nikdy nepodali. Do konania boli pribratí uznesením krajského súdu, a preto je potrebné na nich ako na pribratých účastníkov nahliadať. Len z dôvodu zachovania kontinuity a prehľadnosti rozhodnutia sa odvolací súd rozhodol nemeniť ich označenie na pribratých účastníkov, čo však nemení ich procesné postavenie v konaní...

Nakoľko tak žalobca v 2. rade ako aj v 3. rade majú len postavenie pribratého účastníka konania a nie žalobcov, tak nie sú osobami oprávnenými na podanie odvolania, a preto musel odvolací súd v zmysle § 218 ods. 1 písm. b) v spojení s § 246c ods. 1 O.s.p. odvolanie obidvoch zamestnancov ako neprípustné odmietnuť a bližšie sa ním nezaoberať.“

27. Z uvedeného vyplýva, že konanie bolo proti sťažovateľovi II a sťažovateľovi III zastavené z dôvodu, že sťažovatelia II a III nemali postavenie žalobcov, ale pribratých účastníkov konania.

28. Ústavný súd vzhľadom na už uvedené konštatuje, že sťažovatelia II a III nevyčerpali všetky im dostupné právne prostriedky v záujme ochrany ich subjektívnych práv v rámci správneho súdnictva, keďže nepodali žalobu o preskúmanie rozhodnutia správneho orgánu vo svojom mene, ktorou by vôbec tvrdili porušenie svojich subjektívnych práv, a v konaní pred správnym súdom vystupovali len ako pribraté osoby, na práva ktorých by prípadné zrušenie preskúmaného rozhodnutia mohlo mať vplyv.

29. Vychádzajúc z uvedených skutočností, ústavný súd pri predbežnom prerokovaní dospel k záveru, že sťažnosť v časti týkajúcej sa sťažovateľa II a sťažovateľa III nie je prípustná, a preto ju z tohto dôvodu podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako neprípustnú odmietol.

30. Keďže sťažnosť bola odmietnutá ako celok, bolo bez právneho dôvodu, aby sa ústavný súd zaoberal ďalšími návrhmi uplatnenými v sťažnosti.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 20. júna 2018